

WOKÓŁ STADIONU

BIULETYN

nr 7 listopad 2010
bezpłatny miesięcznik
Wrocław 2012 sp. z o.o.

WYDARZENIA

CZTERY DUŻE EVENTY NA WROCŁAWSKIM STADIONIE

Fot. Wrocław 2012 sp. z o.o.

Maciej Nowaczyk

- Naszym celem jest zorganizowanie w ciągu 12 tygodni od otwarcia stadionu czterech dużych wydarzeń na obiekcie – mówił Michael Brill, regionalny wiceprezes operatora stadionu, firmy SMG na specjalnym seminarium zorganizowanym na budowie wrocławskiego stadionu przez spółkę Wrocław 2012 dla Radnych Rady Miejskiej Wrocławia. - Mamy nadzieję, że w ciągu 2 – 3 miesięcy będziemy mogli ogłosić przynajmniej jedno lub dwa z nich – mówił na spotkaniu Michael Brill. - Prace w sprawie wszystkich czterech wydarzeń trwają od maja, ale o samych rozmowach i programach imprez ze względu na dobro negocjacji nie mogę jeszcze mówić.

Tytuł seminarium zorganizowanego dla Radnych Rady Miejskiej Wrocławia przez zarząd spółki Wrocław 2012 w ostatnią środę października to: „Stadion – Inwestycja dla Wrocławian. Stan budowy i komercjalizacji obiektu.” Radni na budowie stadionu na własne oczy mogli ocenić zaawansowanie prac i posłuchać o działaniach spółki i operatora stadionu, firmy SMG na temat komercjalizacji obiektu i przygotowywanych na nim imprez.

Na teren budowy wrocławskiego stadionu przyjechało większość radnych Rady Miejskiej Wrocławia. Półtoragodzinne seminarium rozpoczął prezes spółki Wrocław 2012, nadzorującej budowę, Sławomir Wojtas. Przedstawił prelegentów i oddał głos Michałowi Janickiemu. Pełnomocnik prezydenta Wrocławia ds. Euro mówił o stadionie jako kolejnym po Rynku i okolicach Hali Stulecia centrum Wrocławia. Następnie Krzysztof Dydą, główny inżynier spółki Wrocław 2012 przedstawił aktualne zaawansowanie prac na budowie wrocławskiego stadionu i zapewnił Radnych, że wszystkie kamienie milowe realizowane są zgodnie z harmonogramem a kilka nawet go wyprzedza. Prezes spółki Wrocław 2012, Sławomir Wojtas przedstawił plan komercjalizacji stadionu, zapewniając radnych, że stadion będzie żył 365 dni w roku.

Prezes spółki Wrocław 2012 mówił, że obok organizacji koncertów i różnego rodzaju innych wydarzeń sportowo- kulturalnych, przychody stadionowi ma przynieść także wynajęcie 2000 metrów kwadratowych powierzchni pod serwerownię. Ma się ona mieścić pod esplanadą, tam gdzie zaprojektowano przestrzeń parkingową. - Takich przestrzeni w Polsce jest bardzo mało, tego nie zobaczymy też na innych obiektach – podkreślał Sławomir Wojtas, prezes spółki Wrocław 2012, nadzorującej budowę stadionu. - Zbadaliśmy rynek i ujrzałiśmy, że jest ogromna luka w Polsce i ogromne zapotrzebowanie na tego typu usługi. Wiele polskich znaczących firm i instytucji musi swoje dane lokować na zagranicznych serwerach, bo w Polsce po prostu nie ma gdzie.

Dochody dla stadionu przynosić ma także stworzenie w północnej i południowej części obiektu miejsc takich jak: centrum fitness, wellness, czy wynajęcie powierzchni pod szkołę tańca lub usługi medyczne. Na końcu przedstawiciele operatora stadionu, firmy SMG: Michael Brill, Tomasz Ziółkowski i Marcin Wojczyński opowiedzieli o działaniach firmy w kontekście poszukiwania tytułarnego sponsora stadionu. Opowiedzieli Radnym o negocjacjach z potencjalnymi firmami i biznesmenami w sprawie wynajmu łóż, powierzchni biurowych i komercyjnych.

I tak, największe przychody zdaniem SMG – stadionowi ma przynieść w początkowym rozwoju sprzedaż prawa do nazwy obiektu. Dla operatora bardzo istotna jest też współpraca ze Śląskiem Wrocław, który na budowanym obiekcie rozgrywać będzie swoje mecze ligowe i pucharowe. - Współpraca ze Śląskiem to nie tylko kwestia wynajęcia obiektu, ale także wspólne pochycenie się nad tematem wypełnienia stadionu, żeby na mecze Śląska, także ligowe, przychodziło 40 tysięcy osób – podkreślał podczas spotkania z radnymi Marcin Wojczyński z SMG. Inne działania, które już podjął operator, to opracowanie pakietów sponsorskich, które łączą w sobie ofertę sprzedaży łóż biznesowych i powierzchni reklamowych. Jednym z istotnych elementów komercjalizacji stadionu jest także przetarg na usługi cateringowe na obiekcie. Nad tym wszystkim od końca stycznia pracuje 40 osób, w tym Mark Miller, który zarządza Reliant Park, największym kompleksem rozrywkowo-widowiskowym w Houston (USA), składającym się z dwóch stadionów na 60 tysięcy miejsc i halą mogącą pomieścić 20 tysięcy widzów.

Michael Brill zapewnił ich, że w ciągu 12 tygodni od otwarcia stadionu, SMG zorganizuje cztery duże imprezy na obiekcie. Negocjacje w sprawie wszystkich czterech już trwają.

Po seminarium Radni odwiedzili budowę i na własne oczy mogli ocenić zaawansowanie prac.

W NUMERZE:

WYDARZENIA

TŁUMY NA BUDOWIE WROCŁAWSKIEGO STADIONU

Liczba osób, jaka odwiedziła budowę wrocławskiego stadionu podczas Dnia Otwartego, sięgnęła 15 tysięcy! O atrakcjach i emocjach, jakie towarzyszyły odwiedzającym pisze **Maciej Nowaczyk**. [Czytaj dalej s. 2](#)

STADION ZOOM

NOWOCZESNA KONSTRUKCJA, KTÓRA SIĘ ŚWIETNIE SPRAWDZI!

Jednym z najciekawszych etapów budowy stadionu, obok montażu rygli zębatych i zewnętrznej, podświetlanej membrany, okalającej bryłę stadionu jest trwający właśnie montaż konstrukcji dachu areny. O tym, z jakimi wyzwaniem muszą się mierzyć pracujący przy tej operacji inżynierowie oraz czy to dobrze, że dach stadionu we Wrocławiu powstaje tylko nad trybunami, z Krzysztofem Dydą – Głównym Inżynierem Wrocław 2012 rozmawia **Magdalena Malara**. [Czytaj dalej str. 3](#)

KALENDARIUM

KONIEC MONTAŻU RYGLI, RUSZAJĄ PRACE NAD SKY BOXEM

W niedzielę, 17 października, w godzinach wieczornych do Wrocławia przyjechał ostatni specjalny pociąg z gigantycznymi, 110-tonowymi ryglami zębatymi. Zgodnie z zapowiedziami generalnego wykonawcy operacja montażu rygli na stadionie zakończyła się 21 października, a więc na 3 tygodnie przed zakładanym terminem. **Magdalena Malara** [Czytaj dalej s. 3](#)

STADIONY ELITE NA ŚWIECIE

STADE DE FRANCE – PRAWDZIWI TALIZMAN FRANCJI

Wybudowany na Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej w 1998 roku, natychmiast przyniósł Francji największe szczęście. To na nim reprezentacja zdobyła, jak na razie jedynie mistrzostwo świata w piłce nożnej. **Maciej Nowaczyk** [Czytaj dalej s. 3](#)

TŁUMY NA BUDOWIE WROCŁAWSKIEGO STADIONU

Maciej Nowaczyk

Ponad 15 tys. gości w czasie tzw. dnia otwartego odwiedziło 10 października budowę wrocławskiego stadionu. Były rodziny z dziećmi, był prezydent Wrocławia, piłkarze Śląska Wrocław i kibice. I ogromnie dużo emocji i atrakcji.

- Cieszę się, że zainteresowanie wrocławian i Dolnoślązaków budową stadionu jest tak ogromne. W końcu to dla nich ten obiekt powstaje - mówił Rafał Dutkiewicz, prezydent Wrocławia, który na budowę przyjechał kilka minut po godz. 13. Po stadionie oprowadził go Krzysztof Dyda, główny inżynier nadzoru spółki Wrocław 2012 i Jens Stark, dyrektor kontraktu ze strony głównego wykonawcy, firmy Max Boegl.

Bramy stadionu otwarte zostały w niedzielę, 10 października w samo południe. Na wejście na plac budowy już wówczas czekało niespełna 200 osób. Później tłum już tylko gęstniał. Tylko między godz. 13.00 a 15.00 na plac budowy weszło 5 tys. gości. Każdy mógł wejść na płytę boiska, by od kuchni ocenić postęp prac z perspektywy murawy, i porozmawiać z inżynierami spółki Wrocław 2012 czy pracownikami głównego wykonawcy, firmy Max Boegl. Przy wejściu na stadion ludzi witał Jens Stark, rozdając dzieciom paczki ze słodyczkami.

Po godz. 14.00 na stadion przyjechali piłkarze Śląska Wrocław. To wtedy podczas dnia otwartego stadion przeżył największe obłężenie. - Nie spodziewałem się, że tyle osób tutaj przyjdzie i trzeba robić wszystko, żeby nasze wyniki były jak najlepsze i żeby zapewnić ten stadion - mówił Przemysław Kaźmierczak, piłkarz Śląska, który w barwach FC Porto miał okazję grać na najnowocześniejszych portugalskich obiektach.

Były zdjęcia z kibicami i rozdawanie autografów. Wszyscy byli pod ogromnym wrażeniem stadionu. Piłkarze obiecali kibicom, że w przyszłym roku na inaugurację rozgrywek piłkarskich spotkają się już z nimi przy al. Śląskiej i nie wyobrażają sobie, aby na nowy stadion nie przyjeżdżały zespoły z Ekstraklasy.

Po odwiedzeniu stadionu, wielu gości stanęło w kolejce do ustawionego przy al. Śląskiej multimedialnego kontenera prezentacyjno-wystawienniczego (tzw. showroomu). Wewnątrz kontenera w sali głównej na ogromnym telebimie (szerokość ponad 13 metrów, wysokość niecałe 3 metry) goście mogli obejrzeć multimedialny film, ukazujący niejako w pigułce, jakie w niedalekiej przyszłości wydarzenie będą mogły być organizowane na wrocławskiej arenie.

Następnie goście showroomu mogli obejrzeć kolejny film ukazujący w pigułce budowę wrocławskiego stadionu i historię klubu Śląsk Wrocław i zasiąść w naturalnej wielkości VIP łożu, już w pełni umeblowanej i wykończonej.

Tuż przy showroomie stanął niezwykle oblegany tego dnia fan shop Śląska Wrocław, a wzdłuż al. Śląskiej ogródek gastronomiczny. Na płocie odgradzającym budowę od al. Śląskiej zawieszono także specjalne tablice informujące o historii budowy, czy obecnym zaawansowaniu prac i funkcjach, jakie będzie posiadał wrocławski obiekt.

Dzień otwarty zorganizowała spółka Wrocław 2012 i Max Boegl, przy współudziale BRE Banku, firmy Imtech, CES i piwa Piast. Partnerami przedsięwzięcia był klub piłkarski WKS Śląsk Wrocław, Puma i Kinnarps. Patronat medialny objęli Radio Wrocław, Polska Gazeta Wrocławska, Empik i portal wroclowe2012.com.

Fot. Wrocław 2012 sp. z o.o.

Fot. Wrocław 2012 sp. z o.o.

Fot. Wrocław 2012 sp. z o.o.

NOWOCZESNA KONSTRUKCJA, KTÓRA SIĘ ŚWIETNIE SPRAWDZI!

O jednym z najtrudniejszych etapów budowy stadionu – montażu konstrukcji stalowej dachu oraz jej funkcjonalności rozmawiamy z Głównym Inżynierem spółki Wrocław 2012 – Krzysztofem Dydą.

Co jest największym wyzwaniem w tym przedsięwzięciu?

Przede wszystkim rozpiętość elementów konstrukcyjnych, które mają nawet do 74 metrów długości. Niewielkim ułatwieniem jest fakt, że każdy z nich dzieli się na trzy elementy montażowe o długości około 25 metrów. Ponadto, prace montażowe prowadzone są na wysokości prawie czterdziestu metrów.

Rzeczywiście, brzmi groźnie, ale mimo tych utrudnień, prace są realizowane. Montaż ruszył na początku października, ile do tej pory udało się Wam wykonać?

Wiązary dachu montowane są w co drugiej osi, zaczynając od osi 5, następnie 7, 9, 11 i obecnie doszliśmy do osi 13. Trzy kolejne wiązary są już na budowie i będą wkrótce montowane.

Gigantyczne rozmiary elementów i wysokość na jakiej się je montuje, to chyba nie jedyne przeszkody. Z tego co wiem, sama procedura montażu jest dość skomplikowana. Czy mógłbyś w skrócie przybliżyć jej przebieg?

Pojedynczy wiązar dachowy, który ma od 60 do 74m długości jest skręcany na miejscu, na budowie z tzw. „elementów wysyłkowych”, które samochodami przyjeżdżają od wytwórcy. Te elementy są tak dopasowane, że tylko się je skręca i w zasadzie prawie nie wykonuje się prac spawalniczych. Sama koncepcja montażu,

polegająca na skręcaniu gotowych elementów przekłada się również na bezpieczeństwo tej konstrukcji. Wszystkie elementy, które do nas trafiają z fabryki Maxa Boegla w Niemczech, są tam wcześniej badane i sprawdzane pod względem ich jakości. Mamy zatem pewność, że na budowę trafiają tylko solidne i sprawdzone elementy.

W pierwszej kolejności, montuje się część środkową wiązara, gdzie znajdują się punkty podparcia. Gdy zostanie zamontowana, jest stężana płatwiami czyli poziomymi elementami, które powodują, że ta część jest usztywniona na tyle, że można wszystkie pomocnicze elementy mocujące odczepić. Wówczas dokręca się do tego dwa skrajne elementy przedłużające wiązar do wewnątrz i na zewnątrz. Na samym końcu montowane są stężenia linowe pomiędzy wiązarami. W tym momencie brakuje już tylko wiązara trójkątnego na zewnątrz, który jednocześnie stanowi początek elewacji.

W ten sposób po zakończeniu montażu dachu będziemy mogli płynnie przejść do montażu elewacji stadionu.

Uff... Mówiłam, że to skomplikowana procedura! Przejdźmy do samego projektu zadaszenia. Spotkałam malkontentów, którzy woleliby, aby cały stadion był zadaszony.

Innym ten projekt się podoba. Spróbujmy zatem odpowiedzieć na pytanie czy z punktu widzenia funkcjonalności, takie częściowe zadaszenie jest dobrym pomysłem?

UEFA wymaga bezwzględnie, żeby wszystkie miejsca siedzące na stadionie tej klasy były zadaszone. I to wymaganie spełniliśmy. Całkowite zadaszenie generowałoby dodat-

kowe koszty eksploatacyjne, wynikające np. z kosztów sztucznego doświetlenia murawy. Minimalizację tych kosztów umożliwia także szklane, pokrycie które będziemy mieli w części dachu. Plusy naszego projektu związane są także z materiałami, z jakich zostanie wykonane zadaszenie. Pokrycie dachu w postaci blachy trapezowej jest rozwiązaniem tradycyjnym, ale z drugiej strony pewnym i trwałym, nie powodującym problemów eksploatacyjnych np. przy odśnieżaniu. W wypadku dużych, ponadnormatywnych opadów śniegu, łatwo i bezpiecznie będzie można go usunąć. Czego nie można powiedzieć niestety o bardzo ładnych swoją drogą konstrukcjach membranowych, które znajdują swoje zastosowanie na innych stadionach, jak choćby Allianz Arena, gdzie odśnieżanie, to po prostu robota dla alpinistów i duże ryzyko.

A, czy sam projekt dachu uwzględni jakieś innowacyjne rozwiązania?

Pewną innowacją stanowią stężenia w postaci lin, ponieważ kiedyś w podobnych konstrukcjach stosowało się wyłącznie stężenia sztywne. Ponadto, mamy podgrzewane wpusty dachowe do odwadniania. Dzięki temu, gdy śnieg będzie topniał, to np. przy nocnej zmianie temperatur ta woda nie będzie zamarzać.

Czy wobec tego można powiedzieć, że mimo typowych rozwiązań, o których wspominałeś jest to konstrukcja nowoczesna?

Zdecydowanie jest to konstrukcja nowoczesna, która się świetnie sprawdzi w tym obiekcie i do tego będzie łatwa w eksploatacji!

Rozmawiała Magdalena Malara

DACH WROCŁAWSKIEGO STADIONU

- Cała konstrukcja będzie się składać z 38 dźwigarów głównych oraz dźwigarów pomocniczych.
- Konstrukcja zadaszenia stadionu będzie wykonana ze stali, natomiast gotowy dach obiektu - dla zwiększenia poziomu naturalnego oświetlenia murawy - będzie częściowo przeszklony.
- Całkowita powierzchnia dachu wrocławskiej areny wyniesie 38 tys. mkw.

Fot. Wrocław 2012 sp. z o.o.

KONIEC MONTAŻU RYGLI, RUSZYŁY PRACE NAD SKY BOXEM

W niedzielę, 17 października, w godzinach wieczornych do Wrocławia przyjechał ostatni specjalny pociąg z gigantycznymi, 110-tonowymi ryglami zębatymi. Towarowe pociągi z Niemiec oczekiwały z ładunkiem na stacji PKP Kuźniki z reguły tylko przez kilka godzin. Poszczególne wagony były bowiem przetaczane na bocznicę Przedsiębiorstwa Robót Kolejowych i Inżynierskich przy ul. Lotniczej gdzie specjalne dźwigi przenosiły rygle na ciągniki siodłowe z naczepą, zaś pozostałe rygle tam właśnie były też składowane, oczekując na transport samo-

chodowy. Zgodnie z zapowiedziami generalnego wykonawcy operacja montażu rygli na stadionie zakończyła się 21 października, a więc na 3 tygodnie przed zakładanym terminem.

Konstrukcja żelbetowa stadionu jest obecnie na ukończeniu. Do zakończenia prac nad nią brakuje wykonania sky boxu, na szóstej kondygnacji, a więc przestrzeni, w której swoją siedzibę będą miały wszystkie służby czuwające nad bezpieczeństwem obiektu. Obecnie powstają słupy konstrukcyjne oraz wejściowe klatki schodowe do tego pomieszc-

zenia. Sukcesywnie na budowie stadionu trwa również montaż prefabrykowanych elementów trybun, których ułożonych jest ponad 60 procent. Zgodnie z zapowiedziami generalnego wykonawcy ich układanie może zakończyć się nawet w pierwszej połowie grudnia i wtedy też zamknięty zostanie stan surowy obiektu. Zgodnie z harmonogramem powinno to nastąpić do 27. grudnia

Od 7. października montowane są stalowe wiązary konstrukcji dachu. Do czterech, widocznych poprzez kamery internetowe wiązarów

domontowana została właśnie środkowa część piętego. W kolejnych dniach montowane będą następane wiązary i łączone będą one tzw. płatkami i uzupełniane o części skrajne. W międzyczasie rozpocznie się również montaż konstrukcji stalowej elewacji oraz pokrycia dachowego.

W murach obiektu stawiane są ściany działowe, trwa kosmetyka elementów betonowych. Wykonano prace instalacyjne w zakresie instalacji podposadzkowych, trwa montaż instalacji kanalizacyjnej na poziomie L0 i L1. Na poziomie L1 i L2 trwa układanie przewodów instalacji niskoprądowych. Praktycznie gotowy

jest główny przebieg kanału technologicznego, w którym układane będzie okablowanie najważniejszych instalacji stadionowych. Wciąż jednak betonowane są jego odnogi.

Jednocześnie prowadzone są prace konstrukcyjne na esplanadzie, gdzie rozpoczęto wykonywanie stropu na pierwszych sześciu polach esplanady.

Na garażu wielopoziomowym pierwszy poziom nie został jeszcze całkowicie ukończony, ale zabetonowany jest już spory fragment poziomu drugiego. Trwa także montaż belek trzeciego poziomu.

Fot. Wrocław 2012 sp. z o.o.

STADIONY ELITE NA ŚWIECIE

STADE DE FRANCE – PRAWDZIWIY TALIZAMAN FRANCJI

Maciej Nowaczyk

Konkurs na budowę nowego stadionu, który miał zastąpić wysłużony już obiekt Parc des Princes ogłoszono w 1993 roku, tuż po przyznaniu Francji organizacji mistrzostw świata w piłce nożnej w 1998 roku. W konkursie w szranki stanęło ponad sto pracowni architektonicznych z całego świata. Wygrała koncepcja czterech architektów: Michela Macary, Aymerica Zublena, Michela Regembała oraz Claude'a Constantini. Stadion zaprojektowany został na planie elipsy, tak aby z każdego miejsca możliwa była optymalna widoczność. Architekci usadowili płytę boiska aż 11 metrów poniżej wejścia na stadion, co znacznie zmniejszyło rozmiary obiektu. Jego wysokość powyżej poziomu terenu wynosi 20 metrów, podczas gdy wrocławski stadion wzbija się na wysokość 40 metrów.

Niezwykle nowatorsko został wykonany dach stadionu. Pokryty membraną z PCV podwieszony został na stalowej konstrukcji o łącznej powierzchni 60 hektarów. Fasada została przeszklona, a wewnętrzne sektory trybun, te najbliższe murawy, w zależności od potrzeb, mogą zostać przesunięte nawet o 15 metrów. Przesunięcie dolnego poziomu trybun zajmuje zaledwie 80

godzin. Dzięki takiemu rozwiązaniu wybitnie piłkarski stadion, może stać się areną lekkoatletycznych zmagania.

Stade de France – podobnie jak budowany stadion we Wrocławiu - to obiekt wybitnie wielofunkcyjny. Jego mury kryją ogromne centrum kongresowo- konferencyjne, powierzchnie biurowo- komercyjne, restauracje, centra kulturalne, cz przestrzenie ekspozycyjne.

W czasie meczów piłkarskich potrafi pomieścić 79 959 widzów. Oficjalne otwarcie nastąpiło 28 stycznia 1998 roku. Tego dnia pierwszego gola na nowym obiekcie strzelił Zinedine Zidane, prawdziwa ikona francuskiej reprezentacji podczas towarzyskiego meczu przeciwko Hiszpanii. W tym samym roku Stade de France stał się główną areną mistrzostw świata w piłce nożnej. Rozegrano na nim w sumie 9 spotkań mistrzostw: 5 grupowych, 1/8 finału, ćwierćfinał, półfinał i wreszcie finał, w którym Francja nie dała żadnych szans Brazylii, wygrywając 3:0.

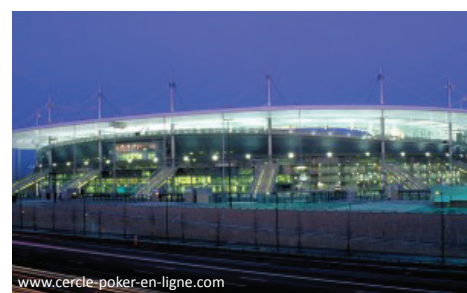
Obok meczów piłkarskich i rugby, oraz zawodów lekkoatletycznych, na stadionie organizowane są co chwila koncerty wielkich gwiazd czy wielkie wydarzenia motoryzacyjne.

www.commonswikimedia.org

www.cristi26.wordpress.com

www.cerclle-poker-en-ligne.com

www.football-wallpapers.org

PODSTAWOWE DANE:

Pojemność: 73 959

Miejsca dla VIP-ów: 6000

Lokalizacja: Francja, Saint-Denis

Wymiary boiska: 105 m x 70 m

Projekt: JMichel Macary, Aymeric Zublen, Michel Regembał, Claude Constantini

biuletyn@2012.wroc.pl
www.2012.wroc.pl

Redakcja „Wokół Stadionu”
Redakcja w składzie:
Magdalena Malara,
Maciej Nowaczyk

Adres Redakcji:
ul. Ofiar Oświęcimskich 36
50-059 Wrocław